

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
Курс, семестр	Курс 3, семестр 5
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4, Загальна кількість годин – 120, із яких: лекцій – 16 год, практичних занять – 24 год Форма семестрового контролю – залік
Мова викладання	Державна
Навчально-науковий інститут/факультет, кафедра	Факультет обліку та фінансів Кафедра обліку і оподаткування
Контактні дані розробника (-ів)	Канцедал Наталія Анатоліївна, завідувач, професор кафедри обліку і оподаткування, к.е.н., доцент, кабінет 436, навчальний корпус 4 e-mail: nataliia.kantsedal@pdau.edu.ua https://www.pdau.edu.ua/people/kancedal-nataliya-anatoliyivna

МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумовою вивчення навчальної дисципліни є опанування здобувачами вищої освіти знань з наступних освітніх компонентів: Фінанси підприємств, Фінансовий аналіз підприємств, Фінансова звітність суб'єктів підприємництва, Фінансовий аналіз підприємств, Фінансовий та управлінський облік
Компетентності:	<i>Загальні компетентності (ЗК):</i> ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. <i>Спеціальні (фахові) компетентності (СК):</i> СК12. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансового, облікового, статистичного та інвестиційного забезпечення розвитку підприємств аграрної сфери й інших галузей економіки
Програмні результати навчання / Результати навчання	ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПР24. Визначати місце і значення облікової, аналітично-цифрової, статистичної та інформаційної систем у забезпеченні діяльності суб'єктів підприємницької діяльності.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Здатність працювати самостійно та у команді; здатність логічно та системно мислити; проявляти відповідальність у роботі; вміння керувати своїм часом; орієнтованість на результат

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Сформувати у здобувачів вищої освіти необхідні теоретичні знання та практичні навички щодо обліку витрат діяльності суб'єктів господарювання	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
Тема 1. Визнання витрат, об'єкти та завдання їх обліку. Класифікація витрат. Тема 2. Облік витрат операційної діяльності. Тема 3. Облік витрат виробництва. Тема 4. Облік витрат фінансової та інвестиційної діяльності.	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<i>словесні методи</i> (лекція, пояснення); <i>наочні методи</i> (демонстрування); <i>практичні методи</i> (лабораторні роботи; робота з навчально-методичною літературою); <i>методи формування пізнавальних інтересів</i> (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу, навчальні дискусії); <i>методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності</i> (роз'яснення мети навчальної дисципліни; оперативний контроль; вказування на недоліки, зауваження); <i>інтерактивні методи</i> (дискусії, проектування професійних ситуацій; «Мозковий штурм», діалог «людина-комп'ютер»); <i>методи усного контролю</i> (опитування; доповідь); <i>методи письмового контролю</i> (самостійна робота); <i>методи самоконтролю</i> (самооцінювання; самоаналіз).	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
- щодо термінів виконання та перескладання	здійснюються відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosvitniyproces2025.pdf та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaprocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf Терміни виконання письмових робіт визначаються тематичним планом (індивідуальним планом здобувача вищої освіти) відповідно до розкладу навчальних занять та є однаково прийнятними для всіх форм здобуття вищої освіти. Поточний контроль здійснюється провідним НПП під час навчальних занять, які закріплені за зазначеною навчальною дисципліною відповідно до тематичного плану. До семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни здобувач вищої освіти допускається у разі виконання всіх видів робіт, передбачених навчальним планом на семестр для цієї дисципліни.
- щодо академічної доброчесності	Політика щодо академічної доброчесності регламентується Кодексом академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/9854/kodeksdobrochestnostinasayt.pdf Відповіді (усні або письмові) під час проведення навчальних занять, списування або виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для

	використання, забороняється. Під час складання заліку використовувати підручники (їх ксерокопії) та мобільні девайси не дозволяються. Користуватися допомогою сторонніх осіб для виконання завдань дистанційного курсу заборонено. Здобувачі вищої освіти мають поважати авторські права та недопущення академічного плагіату в усіх видах наукової, науково-методичної та навчальної діяльності, дотримуватися принципів академічної доброчесності, правил академічної етики, інформаційної культури та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування відповідно до вимог законодавства про вищу освіту загальнодержавного рівня та рівня Університету. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.
- щодо відвідування занять	У відповідності до п. 7.9.11. Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача. Контроль за відвідуванням здобувачами вищої освіти навчальних занять здійснює декан факультету.
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	здійснюється у відповідності до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти», Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyyapro_neformalnuosvitu2025.pdf Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera та інших
- щодо оскарження результатів оцінювання	Оскарження результатів оцінювання здійснюється згідно п. 5 Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyyapro_osvitniyproces2025.pdf

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. [Мельник С., Горбан І., Марушко Н., Фінансовий облік і звітність : навч. посіб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 388 с.](#)
2. Плаксієнко В., Яловега Л., Лега О., Прийдак Т., Мокієнко Т., Канцедаль Н. Управлінський облік: навч. посіб. [для студ. вищих навч. закл.] 2-ге вид., перероб. і доп. Полтава : РВВ ПДАУ, 2023. 338 с.
3. [Управління витратами: курс лекцій. Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 162 с.](#)

4. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31 грудня 1999 р. Верховна Рада України.

Додаткові

5. Шевців Л.Ю. Управлінський облік : навч. посіб. Львів : Растр-7, 2022. 642 с.

Інформаційні ресурси

6. I.FACTOR.UA – інтелектуальна система бухгалтерських знань <https://i.factor.ua/ukr/>.
7. Uteka: Найповніша бібліотека безпечних рішень бухгалтера. За темами бухобліку, податків та права URL: (<https://uteka.ua/ua/>)/
8. Бухгалтер 911: Сайт для бухгалтерів №1 в Україні. URL: (<https://buhgalter911.com/uk/>).
9. Все про бухгалтерський облік. Всеукраїнська професійна бухгалтерська газета. URL: <http://vobu.ua/ukr/>
10. Дебет-кредит. Український бухгалтерський портал. URL: <https://dtkr.com.ua/>
11. Електронний репозитарій наукових публікацій ПДАУ. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/home>
12. Жива бухгалтерська книга. Онлайн-видання. URL: <https://interbuh.com.ua/ua/documents/buhbook>
13. Інтерактивна бухгалтерія: інноваційний бухгалтерський сервіс актуальної інформації для аудиторів, бухгалтерів, фінансистів, юристів, власників бізнесу, керівників, кадровиків, викладачів та студентів облікових і фінансових дисциплін. URL: (<https://interbuh.com.ua/ua/>)
14. Курси бухгалтерів онлайн безкоштовно з нуля для початківців (buhoblik.org.ua)
15. Офіційний сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
16. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Реквізити затвердження

Схвалено на засіданні кафедри обліку і оподаткування
протокол від «12» січня 2026 р. № 19

Додаток до силабусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Назва теми / Фома семестрового контролю	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти 072 ФБСС бд 2024 стн				Разом
	Опитування	Письмове виконання практичних завдань	Контрольна робота	Виконання завдань самостійної роботи	
Тема 1. Визнання витрат, об'єкти та завдання їх обліку. Класифікація витрат.	1	9		10	20
Тема 2. Облік витрат операційної діяльності.	1	9		10	20
Тема 3. Облік витрат виробництва.	1	9	5	10	25
Тема 4. Облік витрат фінансової та інвестиційної діяльності.	1	9	5	20	35
Разом	4	36	10	50	100

Шкала та критерії оцінювання для денної форми здобуття освіти

Опитування:

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	правильна обґрунтована відповідь, що свідчить про розуміння місця і значення облікової та аналітично-цифрової інформації щодо витрат у забезпеченні діяльності підприємств; розуміння предметної області застосування теоретичних знань щодо обліку витрат діяльності підприємств для розв'язання практичних завдань
0	відповідь невірна або відсутня

Виконання завдань на практичних заняттях (максимум 3 бали за 1 практичне заняття)

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	виконане завдання свідчить про розуміння місця і значення облікової й аналітично-цифрової інформації про витрати діяльності у забезпеченні суб'єктів підприємницької діяльності релевантними даними; вміння визначати сутність об'єктів обліку витрат, застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
2	виконане завдання містить незначні помилки, проте свідчить про вміння визначати сутність об'єктів обліку витрат, застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
1	виконане завдання містить помилки і неточності та потребує суттєвого доопрацювання
0	відсутність виконаного завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання

Контрольна робота (контрольна робота представлена у вигляді практичного завдання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	виконане завдання має взірцевий характер виконання, свідчить про володіння методичним інструментарієм обліку витрат в господарській діяльності підприємств для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати
4	виконане завдання містить незначні помилки, проте свідчить про володіння методичним інструментарієм обліку витрат в господарській діяльності підприємств
3	виконане завдання є незавершеним, містить помилки і неточності, проте в цілому вказує на володіння методичним інструментарієм обліку витрат в господарській діяльності підприємств
2	виконане завдання є незавершеним, в цілому вказує на володіння методичним інструментарієм обліку витрат в господарській діяльності підприємств
0	відсутність виконаного завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
Тема 1 (самостійна робота представлена у вигляді кейсу, що передбачає виконання практичного завдання – максимум 10 балів, що оцінюється згідно шкали для тем 2-4, а також творчого завдання – максимум 10 балів)	
10	виконане творче завдання свідчить про вміння опрацьовувати інформацію облікового характеру й готувати обґрунтовані висновки, що вказують на здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансового, облікового, статистичного та інвестиційного забезпечення розвитку підприємств аграрної сфери й інших галузей економіки в частині формування інформації про витрати діяльності Формат представленого завдання – стаття, опублікована у фахових або міжнародних виданнях
8	виконане творче завдання свідчить про вміння опрацьовувати інформацію облікового характеру й готувати обґрунтовані висновки, що вказують на здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансового, облікового, статистичного та інвестиційного забезпечення розвитку підприємств аграрної сфери й інших галузей економіки в частині формування інформації про витрати діяльності. Формат представленого завдання – тези, опубліковані у відкритих виданнях за результатами міжнародної конференції. Виступ на конференції додатково оцінюється у 2 бали
6	виконане творче завдання свідчить про вміння опрацьовувати інформацію облікового характеру й готувати обґрунтовані висновки, що вказують на здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансового, облікового, статистичного та інвестиційного забезпечення розвитку підприємств аграрної сфери й інших галузей економіки в частині формування інформації про витрати діяльності. Формат представленого завдання – тези, опубліковані у відкритих виданнях за результатами всеукраїнської конференції. Виступ на конференції додатково оцінюється у 2 бали

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	виконане творче завдання свідчить про вміння опрацьовувати інформацію облікового характеру й готувати обґрунтовані висновки, що вказують на здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансового, облікового, статистичного та інвестиційного забезпечення розвитку підприємств аграрної сфери й інших галузей економіки в частині формування інформації про витрати діяльності. Формат представленого завдання – завершені авторські тези, що відповідають нормам оригінальності авторського тексту та підготовлені до публікації у відкритих виданнях
4	виконане творче завдання свідчить про вміння опрацьовувати інформацію облікового характеру, що вказують на здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансового, облікового, статистичного та інвестиційного забезпечення розвитку підприємств аграрної сфери й інших галузей економіки в частині формування інформації про витрати діяльності. Формат представленого завдання – авторські тези, що потребують доопрацювання для їх публікації у відкритих виданнях
3	виконане творче завдання свідчить про вміння опрацьовувати інформацію облікового характеру. Формат представленого завдання – тези, що потребують суттєвого доопрацювання в частині підготовки авторських висновків для забезпечення користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств
2	виконане завдання свідчить про поверхневий підхід до опрацювання інформації облікового характеру й підготовки висновків.
0	відсутність виконаного завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання
Теми 2-4 (самостійна робота представлена у вигляді виконання завдання)	
10	виконане завдання має взірцевий характер виконання, свідчить про вміння визначати сутність об'єктів обліку витрат та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності підприємств, а також та володіння методичним інструментарієм обліку витрат діяльності. Результат представлений у вигляді презентації
8	виконане завдання свідчить про вміння визначати сутність об'єктів обліку витрат та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності підприємств, а також та володіння методичним інструментарієм обліку витрат діяльності
6	виконане завдання містить незначні помилки, проте свідчить про вміння визначати сутність об'єктів обліку витрат та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності підприємств, а також та володіння методичним інструментарієм обліку витрат діяльності
4	виконане завдання є незавершеним, в цілому вказує на опосередковане володіння методичним інструментарієм обліку витрат діяльності в господарській діяльності підприємств
2	виконане завдання є незавершеним та потребує суттєвого доопрацювання в частині застосування методичного інструментарію обліку витрат діяльності в господарській діяльності підприємств
0	завдання не виконане або результат виконання не дає можливості оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання